

מאמרי הזוה"ק

פרשת אחרי מות

מעלת יום הכיפורים והתפילות

ביום הכיפורים יש חמש תפילות וחמשה עינויים והם כדי לקשר את המלכות שכנגדה יש לחמשת העינויים בכינה שכנגדה יש לחמש התפילות ובזה המלכות מתמתקת

פנחס דף רנה ע"ב ברעיא מדהימנא

וְאַתְּמַר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים נאמר ביום הכפורים (ויקרא כג, לב) **וְעֲנִיתֶם אֶת נַפְשֵׁיכֶם** בתשעה לחדש בערב, ועוד כתוב (במדבר כט, ז) **וּבַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה**. ועוד כתוב (ויקרא טז, כט) **וְהִעֲנֹו אֶת נַפְשֵׁיכֶם**. **תִּקְיֵנוּ בֵּיהֶם ה' עֲנוּיִים** רבותינו תקנו ביום הכפורים חמשה עינויים, **בְּגִין דְּתַתְּלִין ה' וְעִירָא בָּהּ עֲלָאָה** כדי שתתלבן ותתמתק ה' הקטנה שהיא ספירת המלכות באות ה' העליונה שהיא בינה אמא עליונה, **דְּאִיהוּ ה' צְלוֹתִין** שכנגדם תקנו חמש תפילות, ועל ידן מקבלת המלכות חמש בחינות, אכילה ושתייה וסיכה ורחיצה ונעילת הסנדל ות"ה. **לְקַיִים בְּיִשְׂרָאֵל**, (ישעיה א, יח) **אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשָּׁלֹג יִלְבִּינוּ** כי כאשר עם ישראל חוטאים, פוגמים בשכינה ומאדימים אותה, וע"י התשובה מלבינים אותה. **וְהָאִי אִיהוּ רָזָא דְּלִשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית** וזהו הסוד של לשון זהורית שצבעו אדום וכשהיה מגיע השעיר למדבר היה מלבין, **בְּגִין דְּכָל חוּבֵין דְּיִשְׂרָאֵל מָטוֹן לְגַבֵּי מְלָכוֹת** משום שכל עונות ישראל מגיעים אל המלכות שהיא השכינה. **וְתִשׁוּבָה**

דַּאִיָּה בִּינָה, מְלַבֶּנֶת לֹזֶן והתשובה שהיא הבינה מלבינה אותם ומכפרת על עם ישראל. **בְּגִין דְּאֶתְמַר בָּהּ** לפי שנאמר במלכות (ויקרא טז, טז) **הַשִּׁבְן אֶתָם בְּתוֹךְ טַמְאָתָם** וביום הכפורים מטהרים אותה ע"י ה"ג ממותקת שמקבלת מאימא.

ביום הכיפורים עיקר התפילה היא באימא עילאה ובמלכות, והיינו שע"י החזרה בתשובה זוכים ישראל ומחזירים השכינה הקד' שהיא המלכות למקומה ומקימים אותה מעפר ומגיעה למלך באור בשמחה ברצון ובשלימות

אמור דף קב ע"ב

רַבִּי אֶלְעָזָר שָׁאֵל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָבִיו רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, **אָמַר לֵיהּ, הָאִי יוֹמָא אֲמַאי הוּא בְּהָאִי אֶתֶר תְּלִי,** אמר לו היום

הזה שהוא באימא עילאה בחי' בינה, מדוע היא בבחי' בינה והיא משפיעה למלכות והמלכות לבדה היא העולה בה' תפילות **וְלֹא בְּדִרְגָּא אַחֲרָא** ולא במדרגה אחרת שתשפיע לו"א שהוא יעלה, **וְיֵאוֹת הוּא לְמַהוּי בְּדִרְגָּא דְּמִלְכָּא שְׁאֲרִי, יִתִּיר מִכָּלֹא** שהרי ראוי הוא היום הזה להיות במדרגה שהמלך ז"א נמצא במעלה יותר מהכל והוא הצריך לעלות ולא המלכות לבדה. **אָמַר לֵיהּ רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, הָכִי הוּא וְדָאִי, וְיֵאוֹת שְׁאֵלָתָ** אמר לו רשב"י אלעזר בני, כך הוא בודאי וטוב שאלת.

תָּא חַוִּי, מִלְכָּא קַדִּישָׁא, שָׂבִיק הִיכְלִיָּה וּבֵיתִיהּ בִּידָא דְּמִטְרוֹנִיתָא בא וראה, המלך הקדוש משאיר את היכלו וביתו שזה הנהגת עולם הזה כל השנה בידי המלכה שהיא ספירת המלכות, **וְשָׂבִיק לְבָנָיו עֲמָה** ועזב את בניו עם השכינה, **בְּגִין לְדַבְרָא לֹזֶן** כדי להנהיג אותם בדרך הישר, **וְלֹאֲלַקְאָה לֹזֶן, וְלְמַשְׁרֵי בְּגִוּיָּיהוּ** ולהלקות אותם אם יסטו מן הדרך ולשכון בתוכם. **דָּאִי זְכָאֵן,**

מִטְרוּנִיתָא עֲלֵית בְּחִדּוּתָא בִּיקְרָא לְגַבִּי מְלָכָא שאם זכו וצדיקים הם ומעלים מ"ן ע"י מעשים טובים למלכות, אז המלכה נכנסת בשמחה ובכבוד אצל המלך לסוד היחוד. וְאִי לָא זָכָאן, הִיא וְאֲנֹנִן אֶתְהַדְרוּ בְּגִלּוּתָא ואם לא זכו למעשים טובים ולימוד התורה להעלות מ"ן אז היא והם חוזרים לגלות. וְהָא אֲוִקִימָנָא והרי ביארנו שאם ח"ו בני ישראל חוטאים, אזי גורמים הם גלות לשכינה, כְּמָה דְּכַתִּיב וכמו שכתוב (משלי יט, כו), מְשִׁדֵּד אֶב יִבְרִיחַ אִם. שאדם שמבייש את אביו, גורם להבריח את האם לגלות וְכַתִּיב, (ישעיה נ, א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שִׁלַּחְתָּ אִמְכֶם לְכֹן בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים העיקר זה המלכות, שבסיבת החזרה בתשובה גורמים למלכות לעלות ולחזור.

וְעַל דָּא אֵית יוֹמָא חַד בְּשַׁתָּא ועל זה יש יום אחד בשנה שהוא יום הכיפורים, לֹא שְׁנָחָא בְּהוּ להשגיח בהם בישראל, וְלַעֲיִינָא בְּהוּ ולעיין בהם בדינם. וְכֹד אֲוִדְמָן הֵא יוֹמָא וכשמגיע היום הזה, אִימָא עֲלָאָה דְּכָל חִירוּ בִידְהָא האמא העליונה שהיא הבינה שכל החירות בידיה, אֲוִדְמָן לְקַבְּלִיהָ, לְאִסְתַּכְּלָא בְּהוּ בִישְׂרָאֵל נמצאת כנגדה להסתכל בהם במעשיהם של עם ישראל. וִישְׂרָאֵל אֲוִדְרוּ בְּהֵא יוֹמָא, בְּכַמָּה פּוֹלְחָנִין, בְּכַמָּה צְלוּתִין, בְּכַמָּה עֲנוּיִין, כְּלָהוּ בְּזִכּוּתָא וישראל מזדרזים ביום הזה בכמה עבודות ומעשים טובים, בכמה תפילות, בכמה צומות, בכמה עינויים וכולם בזכות טהרת הלב. כִּדִּין אֲוִדְמָן לְהוּ חִירוּ מֵאַתֵּר דְּכָל חִירוּ בִידְהָא דְּמִטְרוּנִיתָא ואז נמצא להם חירות מאימא ממקום שכל החירות בידיה של המלכה. בְּנִי מְלָכָא בְּנָהָא, דְּאֶתְפַּקְדָּן בִידְהָא בני המלך הקב"ה בני מלכות שנמסרו בידי המלכות, כְּלָהוּ וְכֵאִין, כְּלָהוּ

בְּלֹא חֲטָאֵן, בְּלֹא חוּבִין כולם צדיקים, כולם ללא חטאים ללא עונות, **בְּדִין אֲדִינוּנָה** (ס"א) וכד אַנדִמן האי יומא וישראל אַנדִמנו בהאי יומא בכמה פולחנין בכמה צלותין בכמה ענויין בלהו בנכותא בדין אימא עלאה דכל חירו בידהא אַנדִמנת לקבלא לאסתפלא בהו בישראל וחקמאת בני מלכא בנהא (נ"א ברהא) דאתפקדן בידהא דמטרוניתא בלהו וכאין בלא חטאין בלא חובין בדין אַנדִמנת להו חירו מאתר דכל חירו בידהא דמטרוניתא בדין מטרוניתא עלאה) **לְגַבִּי מַלְכָּא, בְּנִהֲרֹו, בְּחִדּוֹה, בְּשְׁלִימוֹ, בְּרַעֲיוֹתָא** ואז מתיחדת אצל המלך בהארט פנים, בשמחה, בשלמות, ברצון. **יְהֵא רַבִּיאת בְּנִין לְמַלְכָּא עֲלֵאָה בְּדָקָא יְאוּת** שהרי גידלה בנים למלך העליון כראוי.

וְכֹד הָאֵי יוֹמָא לֹא אֲשַׁתְּכַחוּ בְּדָקָא יְאוּת וכאשר ח"ו ביום הזה לא נמצאו זכאים כראוי, **וְוִי לֹזֶן, וְוִי לְשְׁלוּחֵיהוֹן** אוי להם אוי לשליחם שהוא הכהן הגדול, או בזמננו השליח ציבור, **וְוִי דְהָא מְטְרוֹנִיתָא אֲתִרְחַקַת מִן מַלְכָּא** אוי שהרי המלכה נתרחקה מהמלך, **וְאִימָא עֲלֵאָה אֲסִתְלַקַת, וְלֹא נָפִיק מִנָּה חִירו לְעֵלְמִין** ואימא העליונה נסתלקה ולא יוצאת ממנה חירות לעולמות. **וְכַאִין אַנּוֹן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֹלִיף לֹזֶן אֲוִרְחוֹי** אשריהם ישראל שהקב"ה מלמד אותם את דרכיו, **בְּנִין לְאֲשַׁתְּוּבָא מִן דִּינָא, וְיִשְׁתַּבְּחוּן וְכַאִין קַמִּיה** כדי להנצל מהדין וימצאו זכאים לפניו. **הָדָא הוּא דְכְּתִיב** זהו שכתוב (ויקרא טז, ל), **כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם. וְכְּתִיב** (יחזקאל לו, כה), **וְזִרְקָתִי עֲלֵיכֶם מִיּוֹם טַהוּרִים וְטַהַרְתֶּם מִכָּל טִמְאוֹתֵיכֶם וְגו'.**

השעיר המשתלח ומהותו

מבאר והולך איך יתכן שעושים גורלות על השעירים בין ה' יתברך לס"מ וח"ו לומר שהם שווים. ומסביר שגורל זה נעשה לתת שוחד לס"מ שלא יהיה ח"ו פתחון פה על עם ישראל

שם דף קא ע"ב

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, תִּתֵּן לַמִּדְנָה (ויקרא טז, ח) וְנִתֵּן אֶתְהָרָן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גּוֹרְלוֹת. גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. ושואל **אִי הָכִי יִקָּרָא הוּא דְעִזְאוֹל** אם כך שמפילים גורלות בין שעיר לה' ובין שעיר לעזאזל שהוא הס"מ, כבוד גדול לשעיר לעזאזל, **חֲמִיתוֹן עֲבָדָא דְשִׁדְיָ עֲדָבִין בְּמֵאֲרִיָּה** וכי ראיתם פעם עבד שיפיל גורלות שוה בשוה עם אדונו, והרי **אֲרַחֲיָה דְעֵלְמָא דְעֲבָדָא לָא נָטַל אֱלָא מַה דִּיחֵיב לֵיהּ מֵאֲרִיָּה** דרך העולם שהעבד אינו לוקח מעצמו כלום אלא מה שנותן לו אדונו. ועוד יותר קשה, שהרי הדרך להפיל גורלות היא בין שותפים ששניהם שווים ולא בין עבד לרבו. ומתרץ **אָבֵל, בְּגִין דְּסִמְא"ל וְזִמִּין הָאִי יוֹמָא בְּדִלְטוֹרָא** אבל לפי שס"מ מוכן ומוזמן בזה היום שהוא יום הכיפורים להלשין על עם ישראל, **וּבְגִין דְּלֹא יִהְיֶה לֵיהּ פְּטָרָא** וכדי שלא יהיה לו פתחון פה לקטרג על עם ישראל (ס"א בְּהָאִי עֲדָבָא הוּא סְלָקָא בֵּיהּ) **יְהִיבִין לֵיהּ חוֹלָקָא בְּהָאִי** לכן נותנים לו את חלקו דהיינו שוחד, בזה חכבוד שמחשיבים אותו ומפילים עמו גורלות בשוה.

הגורלות היו עולים מעצמם ומכריזים איזה לה' ואיזה לעזאזל ושוכנים במקומם הראוי להם **וְהָאִי עֲדָבָא מִנְרֵמִיָּה הוּא דְסִלִּיק בֵּיהּ** וזה הגורל מעצמו ומאליו היה עולה בו, כי ס"מ ממש היה עולה וקופץ ולוקח גורלו מעצמו והיה מברר חלקו הראוי לו **דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מְלָה עֲלָאָה אֲשַׁכְחָנָא**

בְּעֶדְבָא דבר גדול מצינו בגורלות. **עֲדָבָא דִּיהוֹשֻׁעַ בְּתִיב בִּיה** כי הנה בגורל של יהושע נאמר בו, (במדבר כו, נו) **עַל פִּי הַגּוֹרֵל**, לא נאמר לפי הגורל או בגורל, אלא **עַל "פִּי" הַגּוֹרֵל, וַדָּאִי** דהיינו על פי דבורו של הגורל ודאי היו יודעים החלק הראוי לכל שבט מששת ימי בראשית, **דִּאִיהוּ אָמַר, דָּא חוֹלָקָא דִּיהוֹדָה, דָּא דְבְנֵימִין וכו'** שהוא הגורל עצמו היה מדבר ואומר, זה חלקו של יהודה וזה חלקו של בנימין, **וְכֵן בְּלָחוּ** וכן היה לכל השבטים [א]. **אוּף הָבָא, כִּיּוֹן דְּכֶהֱנָא שׁוּי יְדוּי** גם כאן בגורל של יוה"כ, כיון שהכהן שם את ידיו בקלפי, **אֲנוּן עֲדָבִין מְדַלְּגִי וְסִלְקִין בִּידָא דְּכֶהֱנָא** אלו הגורלות, היו מדלגים מהקלפי ועולים בידיו של הכהן בלי שיקחם בעצמו, **וְסִלְקִין עֲדָבִין בִּידָא דְּכֶהֱנָא, בְּאַתְרֵיהּוּ** ושוב עולים הגורלות מידיו של הכהן מעצמם למקומם על השעירים. ולא הכהן הוא ששם אותם על השעירים. **הָדָא הוּא דְּכֶתִיב** זה הוא שכתוב (ויקרא טז, י) **וְהִשָּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל, עָלָה עָלָיו וַדָּאִי** שמעצמו עלה עליו, וא"כ, כיון שהגורל של העזאזל היה אומר מאליו זה חלקי, אין זה נחשב גורל, וממילא לא נקרא שמשווים עבד לאדונו.

עיונים והארות

[א] **וְעִי' רש"י** שכתב, שהגורל עצמו היה צוות ואומר: אני הגורל עליתי בחלקו ובגבולו של שבט פלוני, ועמו באה בת קול מן השמים, ונדמה כאילו הגורל עצמו מדבר. וזה כדי למנוע מחלוקת בין השבטים, כי כך ידעו כולם כי החלוקה מן השמים.

מתאר הזוה"ק כיצד מוכר הס"מ את עמו "בניזר עדשים" (השעיר) ומוביל אותם לאבדון, וע"י זה מתכפרים עונותינו ואין פוצה פה. ומוכיח הקב"ה את השבעים אומות ממעשיו של הס"מ שהוא הפכפך, פעם אומר כך ופעם אומר כך ואז מסכימים כולם שכל העונשים והחטאים והעונות יהיו מושלכים על אומות העולם, שנאמר "ותשליך במצולות ים כל חטאתם"

שם דף קב ע"א

רבי יצחק אמר לבאר את ענין השעירים ע"י משל, **לְשִׁטָּא דְקָאִים קָמִי מְלָכָא** לשוטה שהיה עומד לפני המלך, **הָב לִיה תְּמָרָא** אם תתן לו יין, **וּלְבִתָּר אִימָא לִיה, וְאֶחָיו לִיה, כָּל אֵינֹון טַעֲוֹון דְּעַבְדָּתָּהּ, וְכָל אֵינֹון בִּישׁוּן** ואח"כ תאמר לו ותראה לו את כל הטעויות שעשית ואת כל אותם דברים רעים שעשית, **וְהוּא יִיתִי וְיִשְׁבַּחְךָ** הוא ילך וישבח אותך, **וְיִימָא דְלָא יִשְׁתַּבַּח בְּעֻלְמָא בְּוֹתְךָ** ויאמר שלא נמצא אדם טוב בעולם כמוך. **אוּף הָכָא** גם כאן במעשה השעיר שביום הכיפורים, **הָא קָאִים דְּלִטְוֹרָא תְּדִיר קָמִי מְלָכָא** הנה השטן עומד תמיד לפני המלך ואומר רע על עם ישראל, **יִשְׂרָאֵל יְהִבִּין לִיה הָאִי דִּדְרוּן** ובני ישראל נותנים לו את אותו הדורון, **וּבְהָאִי דִּדְרוּן פְּתָקָא, לְכָל בִּישׁוּן, וְלְכָל טַעֲוֹון, וְלְכָל חֻבִּין דְּעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל** ובזה הדורון יש כתב ופתק שכתוב בו לכל אותם הרעות ולכל הטעויות ולכל אותם החובות שעשו ישראל, **וְהוּא אָתִי וּמִשְׁבַּח לָהּ לִישְׂרָאֵל** והשטן הולך ומשבח להם לישראל, **וְאֶתְעִבִּיד סִיגִינֹורָא עֲלֵיהּ וְנַעֲשָׂה סִיגִינֹור עֲלֵיהֶם, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְדִיר כָּלָא לְרִישָׁא דְּבִישׁוּ דְּעַמִּיהּ** והקב"ה מחזיר את כל העונשים והצרות שראויים לבוא מחמת העונשים על ראש הרשעים שבעמו של הס"מ, **בְּגִין דְּבִתִּיב, ועל זה כתוב (משלי כה, כב) בִּי גִחְלִים אֶתָּה חֹתָה עַל רֹאשׁוֹ.**

אמר רבי יוסי, ווי לון לעמא דעשו אוי להם לעמו של עשו, בשעתא

דהאי שעיר משדרי לההוא דלמורא ממנא דעלייהו בשעה

שהשעיר הזה שולחים אותו לאותו המלשין, שהוא הס"מ שרו של עשו הממונה שעליהן,

דבגיניה אתי לשבחא לון לישראל שבעבורו בא הס"מ לשבח את ישראל,

וקודשא בריך הוא אהדר כל אנון חובין לרישא דעמיה, והקב"ה

מחזיר את כל אותם העונות על הראש של עמו של עשו כמ"ש (ישעיה מג, ד) ואתן אדם תחתיו,

אל תקרי אדם אלא אדום בגין דבתיב משום שכתוב (תהלים קא, ז), **דובר שקרים**

לא יבון לנגד עיני, הס"מ, שהוא דובר שקרים לא יעמוד כנגד עיני, כי הוא לא מחפש

את זכותן של עם ישראל על צד האמת אלא רק בגלל השוחד מלמד עליהם זכות.

אמר רבי יהודה, אלמלא הוו ידעי אמות העולם מהאי שעיר

אילו היו מבינים אומות העולם מה ענינו של השעיר הזה, שבגללו ניצולים עם ישראל

מגזירות קשות ומשונות, ואילו על אדום ועל הגויים נגזרות עליהם גזירות קשות ורעות וכן עונשים

לעתיד לבא, לא שבקין לון לישראל יומא חד בעלמא לא היו מניחים

את עם ישראל לחיות אפילו יום אחד בעולם.

תא חוי בא וראה, כל ההוא יומא משתדל איהו בההוא שעיר [ב]

כל אותו יום הכיפורים משתדל ומתעסק שרו של עשו באותו השעיר ששלחו לו מתנה,

עיונים והארות

ומחלק אותו השפע לכל חייליו, ואין לו זמן לקטרג. וביתניים ישראל עושים תשובה, והקב"ה מתמלא רחמים, ומקבל תשובתן של עם ישראל. רמ"ק.

[ב] **וההסבר** לזה הוא, כי ע"י השעיר מושפע להם שפע ממותרות הקדושה, וע"י שליחת השעיר, מורידים הסיגים העליונים אל תוך נוק' דתהומא רבה אל ארץ גזירה, והוא עומד

וּבְגִין כִּךְ קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְכַפֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וּמְשׁוּם כִּךְ, הַקֶּבֶה מְכַפֵּר
 לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל עַל כָּל עֲוֹנוֹתָם, וְדָבִי לֹון מִכָּלָא וּמִטְהַר אוֹתָם מִכָּל חֲטָאוֹתָם, וְלֹא
 אֲשַׁתַּכַּח קִטְּגוֹרִיא קִמִּיָּה. וְשׁוּב לֹא נִמְצָא קִטְרוּג לִפְנֵי, וְלֹא רַק זֶה, אֲלֵא לְבַתָּר,
 הוּא אֲתִי וּמְשַׁכַּח לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר כִּךְ שָׂרוּ שֶׁל עָשׂוּ בֹא וּמִשְׁבַּח אֵת יִשְׂרָאֵל
 לִפְנֵי הַשִּׁי"ת. וּבְדִין שְׂאִיל לִיָּהּ וְאִזְ שׁוֹאֵל אוֹתוֹ הַקֶּבֶה אֵת הַשֵּׁטֶן, הָאֵם עִקְבַת כָּל הַשְּׁנָה
 אַחֲרֵי בְנֵי וּמָה מִצָּאָת וּמָה רֵאִית אֲצִלָּם, כְּמָה דֵּאֲתִי אָמַר כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב א ז)
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל הַשֵּׁטֶן מֵאִין תָּבֵא, וְהוּא עֹנֶה מְשׁוֹט בֶּאֱרִץ וּמִהֲתַהֲלֵךְ בָּהּ,
 כְּלוּמַר עֲתָה אֲנִי שָׁב מִלְּרִגְלִי אֵת הָאָרֶץ. וְשׁוֹאֵלוֹ הַקֶּבֶה מָה רֵאִית אֲצִלָּם אֲתִיב
 בְּתוֹשְׁבַתְיָהּוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְהַשֵּׁטֶן מְשִׁיב לְהַקֶּבֶה בְּשִׁבְחָם שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל מֵאַחֵר שְׂרָאָה
 מֵעֲלָתָם וּחְשִׁיבוֹתָם וְקִטְּגוֹרָא אֲתַעְבִּיד סִינִיגוֹרָא וְאִזְלִי לִיָּהּ [ג] וְהַקִּטְּגוֹר
 נַעֲשֶׂה סִינִיגוֹר וְהוֹלֵךְ לוֹ לְדַרְכוֹ.

בְּדִין קִדְּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְשִׁבְעִין שָׁרִין דְּסַחְרִין בּוֹרְסִיָּא וְאִזְ
 הַקֶּבֶה אֹמֵר לְשִׁבְעִים הַשֵּׁרִים שֶׁל בִּי"ד שֶׁל מַעֲלָה שֶׁמִּסְבָּבִים אֵת הַכֶּסֶף הַעֲלִיּוֹן,
 תְּמִיתוֹן הָאִי דְלִטְוִרָא, הֵיאֵךְ קָאִים עַל כְּנֵי תְדִיר רֵאִיתָם אֵת הַמִּלְשִׁין
 הַזֶּה אֵיךְ עוֹמֵד תְּמִיד לְהַלְשִׁין וּלְקַטְרֵג עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, (אֲסַתְּכֻמוֹ) הָא שְׁעִירָא תְּרָא

עִיּוֹנִים וְהֶאָרֹזֶת

[ג] וְכֵן בִּימֵינוּ ג"כ יֵשׁ עֲנִין זֶה, וְהוּא כִּי בַסֵּדֶר הָעֲבוּדָה בַּתְּפִלָּה מוֹסָף, כְּאִשֶּׁר אֲנַחְנוּ מְזַכְּרִים
 אֵת עֲנִין הַשְּׁעִיר לְעִזְאֵל וְשֶׁהֵיוּ דוֹחֲפִים אוֹתוֹ לְצוֹק, עִי"ז אֲנַחְנוּ מְמַשִּׁיכִים לִס"מ אֵת חֲלָקוֹ, מִמֶּשׁ כְּמוֹ בְּזִמְן בִּיהֵמ"ק. וְלִכֵּן גַּם הַיּוֹם, אַע"פ
 שְׁאִין שְׁעִיר לְעִזְאֵל, מ"מ "וְנִשְׁלַמְהוּ פְּרִים שְׁפִתֵינוּ", הַס"מ מִפְּסִיק לְקַטְרֵג וּמִלְמַד עֲלֵינוּ
 זְכוּת. רמ"ק.

דְּאַשְׁתַּבַּח גְּבִיָּהּ הרי שעיר אחד שנמצא (ס"א אֲשֶׁתֶּדֶר) שנשלח אליו בתור דורון, **בְּפִתְקָא דְּכָל חֻבֵּייהוּ וְכָל טַעֲוֵתֵיהוּ** ויש עליו כתב שהוא הוידי שכתוב בו את כל עונותיהם וכל תועבותיהם של עם ישראל, **וְכָל מַה דְּחָטְוּ וְחָבּוּ קַמָּאִי** וכל מה שחטאו ופשעו עם ישראל לפני כל השנה כולה, **וְהוּא קָבִיל לֹוֹן** והס"מ קיבל אותם עליו בגלל שקיבל מתנות, והקב"ה טוען להם, ראו שהוא הפכפך, פעם אומר עם ישראל חוטאים וכו', ופעם אומר שהם צדיקים וכו'. **בְּדִין אִסְתַּכְּמוּ בְּלָהוּ, דִּיהֲדִירוֹן אֲנוֹן חֻבִּין עַל עֲמִיָּה** אז מסכימים השבעים שרים שיחזרו ויחולו כל אותם העונות והעונשים על עמו של הס"מ.

רַבִּי אָבָא אָמַר, כָּל אֲנוֹן חֻבִּין וְחֲטָאִין מִתְּדַבְּקִין בֵּיהּ ר' יהודה הסביר בתחילה שאחר ששלחו את השעיר לצוק, רק אז חוזרים העונות על ראש עשו, ובא רבי אבא ואומר שכבר דבוקים בו העונות בתחילה, ועם השעיר עצמו נעשה ענין זה, **בְּמַה דְּכִתְיִב** כמו שכתוב (מיכה ז, יט), **וְתִשְׁלִיךְ בְּמַצְלוֹת יָם** שהוא הס"מ ונוקביה **כָּל חֲטָאתָם** ששם נשלכים כל החטאים. **וּלְבַתָּר, בְּלָהוּ מִתְּהִדְרִין בְּרִישִׁיתוֹן דְּעֲמִיָּה** ואח"כ כל העונשים של העונות והחטאים חוזרים על ראשיהם של עמו, **הָדָא הוּא דְּכִתְיִב** זהו שכתוב (ויקרא טז, כב), **וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר** שהוא עשוי **עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנָתָם** היינו עו"ן ת"ם והכונה לעונותיהם של בני יעקב שנקרא תם **אֶל אֶרֶץ גִּזְרָה** שהוא מקום הס"מ ונוקביה.